

הגדה של פסח תשע"א
שיעור מס' 3

The Pesach series is sponsored in memory of Rabbi J. Gershon Neumann ז"ל
הרב קלמן גרשון הכהן ז"ל בן בנימין הכהן ושרה ע"ה

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא בתרא סימן סג

דע, כי יעקב אבינו, כששלח את בניו עשרת השבטים ליוסף, שלח עמם נגון של ארץ ישראל. וזה סוד: "קחו מזמרת הארץ בכליכם" וכיו (בראשית מג), בחינת זמר ונגון, ששלח על ידם ליוסף, וכמו שפרש רש"י: "מזמרת" לשון זמר וכיו:
כי דע, כי כל רועה ורועה יש לו נגון מיוחד לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל בהמה ובהמה יש לה עשב מיוחד, שהיא צריכה לאכלו. גם אינו רועה תמיד במקום אחד. ולפי העשבים והמקום שרועה שם, בן יש לו נגון. כי כל עשב ועשב יש לו שיכה שאומר, שזה בחינת פרק שיכה, ומשירת העשבים נעשה נגון של הרועה. וזה סוד מה שכתוב (שם ד):
"ותלד עדה את גבל, הוא היה אבי יעקב אהל ומקנה ושם אחיו יובל, הוא היה אבי כל תפיש פנור ועוגב". כי תכף כשהיה בעולם רועה מקנה, היה תכף כלי זמר פני"ל. ועל בן דוד המלך, עליו השלום, שהיה "ידע נגון" (שמואל א ט"ז), על בן היה רועה (שם) פני"ל. (גם מצינו באבות העולם כלם, שהיו רועי מקנה). וזה בחינת (ישעיה כ"ד):
"מכנף הארץ זמרת שמענו", הינו שזמירות ונגונים יוצאים מכנף הארץ, כי על ידי העשבים הגדלים בארץ נעשה נגון פני"ל. ועל ידי שהרועה יודע הנגון, על ידי זה הוא נותן כח בהעשבים, ואזי יש לבהמות לאכל. וזה בחינת (שיר השירים ב) "הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע", הינו שהנצנים גדלים בארץ על ידי הזמר והנגון השייך להם פני"ל. נמצא שעל ידי הזמר והנגון שהרועה יודע, הוא נותן כח בעשבים, ויש מרעה לבהמות: גם הנגון הוא טובה להרועה בעצמו, כי מחמת שהרועה הוא תמיד בין בהמות, היה אפשר שימשיכו ויורידו את הרועה מבחינת רוח האדם לרוח הבהמיות, עד שירעה הרועה

את עצמו, בבחינת (בראשית ל"ז): "ויילכו לרעות את צאן אביהם" וכיו, ופרש רש"י: "שהלכו לרעות את עצמו". ועל ידי הנגון נצול מזה, כי הנגון הוא התבררות הרוח, שמבררין רוח האדם מן רוח הבהמה, בבחינת (קהלת ג): "מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה", כי זהו עקר הנגון ללקט ולברר הרוח טובה, כמבאר במקום אחר. ועל בן על ידי הנגון נצול מרוח הבהמיות, כי נתברר רוח האדם מרוח הבהמה על ידי הנגון פני"ל:
50 ויש חלוקים רבים בנגינה, כי יש נגון שלם, ויש נגון שהוא בכמה בבות, ויכולים לחלקו לבבות ועיניים:
ידע, שהמלך יש לו כל הנגון פלו בשלמות, אבל השרים אין להם רק איזה חלק בנגון, 55 כל אחד לפי מקומו. ועל בן אמר דניאל לנבוכדנצר (דניאל ד): "אנת הוא אילנא וכיו ומזון לכלא בה". כי נבוכדנצר שהיה מלך ויש לו כל הנגון, על דוד נמשך כל המזון, כי המזון נמשך על ידי הנגון פני"ל. ועל בן 60 יעקב אבינו, אף שלא היה יודע אז שהוא יוסף, רק כפי מה שספרו לו השבטים הנהגותיו של יוסף, שלח לו נגון השייך לשר כמותו, כפי מה ששמע מבניו דרךיו ונהגותיו, כי יעקב רצה לפעל אצלו על ידי הנגון מה שהיה צריך, על בן שלח לו אותו הנגון של ארץ ישראל. וזהו שאמר לבניו: "קחו מזמרת הארץ בכליכם", הינו שיקחו בחינת הנגון הפני"ל, שהוא בחינת זמרת הארץ פני"ל, בפלים שלהם. "והורידו לאיש מנחה, מעט צרי ומעט דבש, נכאת ולט, 70 בטנים ושקדים" הם בחינת משקולות ומדות הנגון, כי הנגון נעשה מגדולי הארץ פני"ל:

Rabbi Brovender's Weekly Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen
Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

בראשית פרק מג פסוק יא

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֶפְּוֹא זֹאת עֲשׂוּ קַחוּ מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם וְהוֹרִידוּ
לְאִישׁ מִנְחָה מֵעֵט צָרִי וּמֵעֵט דְּבִשׁ נְכֹאת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים :

בראשית פרק ד

(כ) וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת יִבְל הוּא הָיָה אָבִי יִשָּׁב אֲהֵל וּמִקְנָה : (כא) וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי
כָּל תַּפְּשׁ כְּנוֹר וְעוֹגֵב :

שמואל א פרק טז

(טז) וַיֹּאמֶר נָא אֲדַנְנוּ עֲבָדֶיךָ לְפָנֶיךָ וּבְקִשׁוּ אִישׁ יָדָע
מִנְגַּן בְּכְנוֹר וְהָיָה בְּהֵיזֶה עֲלֶיךָ רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה וְנִגַּן
בְּיָדוֹ וְטוֹב לְךָ : (יז) וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל עֲבָדָיו רָאוּ נָא לִי
אִישׁ מִיִּטִּיב לְנִגַּן וְהִבִּיאֹתֶם אֵלַי : (יח) וַיַּעַן אֶחָד
מִהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רְאִיתִי בֶן לְיִשִׁי בֵּית הַלְּחָמִי
יָדַע נִגַּן וְגִבּוֹר חֵיל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנָבוֹן דָּבָר וְאִישׁ
תָּאֵר וַיִּקְנֶה עִמּוֹ :

רש"י

(טז) **עבדיך לפניך** - הנה עבדיך
לפניך אשר יעשו מצותיך : (יח) **אחד**
מהנערים - מיוחד שבהם דואג
האדומי : **יודע נגן** - כל עצמו נתכוון
להכניס עין רעה של שאול בדוד
שיתקנא בו :

ישעיהו פרק כד פסוק טז

מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמֶרֶת שְׂמַעְנוּ צְבִי לְצַדִּיק וְאִמֵּר רְזִי לִי רְזִי לִי אוֹי לִי בְּגָדִים בְּגָדוֹ וּבְגָד בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ :

רש"י

הנצנים נראו בארץ - קרבו ימי החמה שהאילנות מוציאים
פרחים והולכי דרכים מתענגים לראותם : **עת הזמיר הגיע** -
שהעופות נותנין זמר וקול ערב להולכי דרכים : **וקול התור** -
כמשמעו תורים ובני יונה דרך העופות להיות משוררים
ומצפצפים בימי ניסן :

שיר השירים פרק ב פסוק יב

הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת
הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאֶרְצֵנוּ :

בראשית פרק לז פסוק יב

וַיִּלְכּוּ אָחִיו לְרַעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בְּשָׂכָם :

קהלת פרק ג פסוק כא

מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֵלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הִיִּרְדָּת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ :